MELCHIOR WATHELET
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2015. július 1-je [1]

C-357/14. P. sz. ügy

Electrabel SA,
Dunamenti Erőmű Zrt.
kontra

Európai Bizottság

„Fellebbezés — A magyar hatóságok által egyes villamosenergia-termelők számára nyújtott támogatások — Az MVM közvállalkozás és egyes villamosenergia-szolgáltatók között megkötött villamosenergia-vásárlási megállapodások — Az e termelőket kedvező gazdasági helyzetbe hozó feltételek — A támogatást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozat”

I – **Bevezetés**

1. Az Electrabel SA (a továbbiakban: Electrabel) és a Dunamenti Erőmű Zrt. (a továbbiakban: Dunamenti Erőmű) a jelen fellebbezést a Dunamenti Erőmű kontra Bizottság ítélet (T-179/09, EU:T:2014:236, a továbbiakban: megtámadott ítélet) ellen nyújtotta be, mivel az elutasította a Dunamenti Erőműnek a Magyarország által a hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodások keretében nyújtott C 41/05 állami támogatásról szóló, 2008. június 4-i 2009/609/EK bizottsági határozat megsemmisítése iránti keresetét (a továbbiakban: megtámadott határozat). [2]

2. A jelen ügy azért nagy jelentőségű, mert három kényes kérdést is felvet. Először is, a Bíróságnak alkalma lesz kifejteni, hogy abban az esetben, ha az érintett tagállamnak az Európai Unióhoz való csatlakozása előtt vezettek be ilyen támogatásnak minősíthető intézkedést, az állami támogatás fennállásának vizsgálatakor alkalmazott referencia-időpont az intézkedés meghozatalának időpontja vagy ezen tagállam Európai Unióhoz történő csatlakozásának időpontja. Másodszor, a Bíróságnak döntenie kell arról a kérdésről, hogy abban az esetben, ha referencia-időpontként a csatlakozás időpontját jelöli meg, az ezt az időpontot megelőző valamennyi ténybeli körülményt ki kell-e zárni az állami támogatás fennállásának vizsgálatára irányuló elemzésből. Harmadszor, az ügy lehetőséget kínál a Bíróság számára a Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456), valamint a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) közötti határvonal pontosítására.

1 — Eredeti nyelv: francia.
2 — HL L 225., 53. o.

II – **A jogvita előzményei és jelenlegi háttere**

3. A Dunamenti Erőmű a magyar villamosenergia-piacon működő villamosenergia-termelő, amely egy Budapesttől (Magyarország) körülbelül 30 km-re délre elhelyezkedő erőművet üzemeltet. Olyan korábbi közvállalkozásról van szó, amelyet 1995 decemberében privatizáltak. A tényállás időpontjában annak 74,82%-ban a GDF Suez SA anyavállalat vállalatcsoportjához tartozó Electrabel volt a tulajdonosa, valamint körülbelül 25%-ban a Magyar Villamos Művek Zrt. (a továbbiakban: MVM), egy magyar közvállalkozás, amely a magyar piacon egyaránt végez villamosenergia-termelői, nagykereskedelmi szolgáltatói, villamosenergia-átviteli, valamint viszonteladói tevékenységet.

4. 2014 júniusában a GDF Suez csoport eladta részesedését a Dunamenti Erőműben, amely jelenleg a MET csoporthoz tartozik.

5. A kilencvenes évek közepén a magyar energiaágazat legsürgetőbb célkitűzései a következők voltak: a lehető legalacsonyabb költségek mellett biztosítani az energiaellátás biztonságát, korszerűsíteni az infrastruktúrát, különös figyelemmel a mindenkori környezetvédelmi szabványokra, valamint elvégezni az áramszolgáltatási ágazat szükséges szerkezeti átalakítását. Mivel azonban az erőművek főként régi szovjet erőművek voltak, ezeket a célkitűzéseket külföldi befektetők támogatása nélkül láthatóan nem lehetett elérni.

6. Ezért a külföldi befektetők számára hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodásokat (a továbbiakban: HTM) ajánlottak fel, ha azok vállalták, hogy befektetnek magyarországi erőművek építésébe és modernizálásába, a villamos energiát pedig az MVM vásárolta meg.

7. A HTM-ek lehetővé tették az MVM számára kiegyensúlyozott termelési portfólió létrehozását, ezáltal pedig azon kötelezettségének tiszteletben tartását, hogy biztosítsa az energiaellátás biztonságát. A HTM-ek lehetővé tették az MVM számára, hogy eleget tegyen mind a zsinórterhelési igénynek (széntüzelésű erőművekkel és atomerőművel), mind pedig a csúcsterhelési igénynek (gáztüzelésű erőművekkel).

8. A HTM-ek értelmében a villamosenergia-termelők kötelesek voltak a termelő egységek megfelelő karbantartására és üzemeltetésére. A HTM-ek az MVM részére az erőművek termelői kapacitásának (MW) egészét, vagy túlnyomó részét lekötötték. A kapacitás lekötése független volt az erőmű tényleges kihasználtságától. A lekötött kapacitáson felül az MVM minden HTM keretében működő erőműtől köteles volt egy meghatározott minimális mennyiségű villamos energiát (MWh) vásárolni (garantált átvétel).

9. A HTM-eket az erőművek privatizációjának előkészítése keretében írták alá, és azok egy szerződésmintát követtek, amelyet a magyar kormány kérésére egy nemzetközi ügyvédi iroda készített. Az erőművek privatizációjával ellentétben a HTM-ek aláírására nem versenytárgyalási eljárás keretén belül került sor, nem vitatott azonban, hogy a (privatizáció előtt aláírt) HTM-ek a privatizációs szerződések részét képezték.

10. 1995. október 10-én, közvetlenül a privatizációját megelőzően a Dunamenti Erőmű HTM-et kötött az MVM-mel, amely az erőművének „F blokkját” és „G2 blokkját” érintette. Az 1996-ban hatályba lépett megállapodás a gázzal működő „F blokk” tekintetében 2010-ig, a kombinált gázturbinával működő „G2 blokk” tekintetében 2015-ig szólt.

11. Két hónappal a HTM megkötését követően, vagyis 1995 decemberében az Electrabel a Dunamenti Erőművet nyílt versenytárgyalási eljárásban megvásárolta a Magyar Államtól.

12. Meg kell jegyezni, hogy a HTM-ek megkötésekor a magyar villamosenergia-piac liberalizációja még nem ment végbe, és e piac egyetlen vásárló, az MVM köré szerveződött. A villamosenergia-termelők ugyanis a villamos energiát közvetlenül csak az MVM-nek adhatták el, és egyedül az MVM volt jogosult villamos energiával ellátni a területi áramszolgáltatókat. Ez a rendszer 1991. december 31. és 2002. december 31. között volt hatályban.

13. Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásakor, 2004. május 1-jén a magyar villamosenergia-piac a villamosenergia-termelés körülbelül 70%-át kitevő közüzemi szektorból, valamint e termelés körülbelül 30%-át kitevő versenyszektorból állt. Az előbbi szektorban az MVM volt az egyetlen nagykereskedelmi szolgáltató, míg a másodikban más szolgáltatók tevékenykedtek, az MVM csak a HTM-ek keretében megvásárolt és a közszektor által nem igényelt többletmennyiségek eladása érdekében folytatott ott tevékenységet. Ez az új rendszer 2003. január 1-jén lépett hatályba, és azt 2008. január 1-jei hatállyal a 2007. évi LXXXVI. törvény szüntette meg.

14. 2005. május 4-én a Bizottság az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet [3] alapján saját kezdeményezésére a HTM-ekre vonatkozó állami támogatási ügyet vett nyilvántartásba N 49/2005. szám alatt.

15. 2008. június 4-én a Bizottság elfogadta a megtámadott határozatot, amelyben Magyarországnak az Unióhoz való csatlakozását, 2004. május 1-jét tekintette referencia-időpontnak annak vizsgálata szempontjából, hogy a HTM-ek állami támogatásnak minősülnek-e.

16. A megtámadott határozat 1. cikkével a Bizottság a HTM-ekben meghatározott vételi kötelezettséget az EUMSZ 107. cikk szerinti, a villamosenergia-termelőknek biztosított állami támogatásnak minősítette, azt a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánította, és kötelezte Magyarországot, hogy azt hat hónapon belül szüntesse meg. A 2. cikk kötelezte Magyarországot, hogy a kedvezményezettekkel fizettesse vissza a 2004. május 1-je óta kapott támogatásokat.

17. 2008. november 10-én a magyar Országgyűlés elfogadta a HTM-eket 2008. december 31-től megszüntető 2008. évi LXX. törvényt.

18. A támogatási összegek kiszámítását és a kedvezményezettekkel történő visszatéríttetését illetően a magyar kormány a HTM-ek három kedvezményezettje, köztük a Dunamenti Erőmű számára az átállási költségekhez kötődő állami támogatás értékelésének módszertanáról szóló bizottsági közleménynek (a továbbiakban: módszertan) [4] megfelelő, az átállási költségek kompenzációjára irányuló rendszert vezetett be.

3 — HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.

4 — A módszertan szövege elérhető a Bizottság honlapján: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/stranded_costs_fr.pdf. A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 1996. december 19-i 96/92/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 27., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 3. o.) fektette le az európai villamosenergia-szektor verseny előtti megnyitásának elveit. Az irányelv 24. cikkének (1) bekezdése kimondta, hogy „[a]zok a tagállamok, amelyekben az irányelv hatálybalépése előtt nyújtott kötelezettségvállalásokat, vagy üzemeltetési garanciákat ezen irányelv rendelkezései következtében nem lehet betartani, átmeneti szabályozást kérelmezhetnek”. A Bizottság szerint „[a]z ilyen kötelezettségvállalásokat vagy üzemeltetési garanciákat általában „átállási költségeknek” (*stranded costs*) nevezik. Ezek a kötelezettségvállalások vagy üzemeltetési garanciák a gyakorlatban eltérő formát ölthetnek: hosszú távú vételi szerződések, feltételezett vagy kifejezetten megjelölt értékesítési garanciák mellett megvalósított beruházások, a szokásos tevékenységen kívüli beruházások megvalósítása stb.” (lásd: módszertan, 3. o.). Mindazonáltal, ha valamely tagállam az átállási költségek ellentételezése érdekében egy alapon keresztül járulékrendszert vezet be, ez állami támogatásnak minősülhet, és ezért meg kell felelnie a Bizottság által a módszertanban meghatározott kritériumoknak, azt a végrehajtás előtt a Bizottsághoz be kell jelenteni, és a Bizottságnak jóvá kell hagynia.

19. Ezen rendszer szerint, amelyet a Bizottságnak bejelentettek és amelyet a Bizottság jóváhagyott,[5] az átállási költségek az egyes kedvezményezettek befektetéseinek költségei és az addigi üzemeltetés hasznai (a HTM hatálybalépésétől annak idő előtti megszüntetéséig), valamint az üzemeltetés tervezett hasznai (az idő előtti megszüntetéstől addig az időpontig, amikor a HTM szövege alapján a szerződésnek meg kellett szűnnie) közötti különbségből állnak össze.[6]

20. Ez a rendszer két szakaszból álló kompenzációt vezetett be.[7] Az első szakaszban minden egyes kedvezményezett átállási költségeit le kellett vonni a Magyar Állam számára visszatérítendő állami támogatás összegéből. Ha a visszatérítendő támogatás és az átállási költségek közötti különbözet pozitív volt, a kedvezményezettnek vissza kellett fizetnie ezt a különbözetet az állam részére. Az ellenkező esetben a Magyar Állam a különbözetet nem fizette ki a kedvezményezett számára.[8]

21. A második szakasznak minden egyes kedvezményezett esetében a HTM lejártakor kell kezdődnie (a Dunamenti Erőmű esetében 2015. december 31-én), amelynek során a magyar hatóságoknak újra ki kell számítaniuk az átállási költségeket az aktuális költségek és bevételek alapján. Abban az esetben, ha a tényleges átállási költségek alacsonyabbnak bizonyulnak a visszatérítendő támogatás összegénél, a kedvezményezettnek vissza kell fizetnie a különbözetet a Magyar Állam számára. Az ellenkező esetben a Magyar Állam a HTM kedvezményezettjének a végleges átállási költségek többletét nem fizeti meg.

22. A Dunamenti Erőmű átállási költségeit jelenleg 22 171 991 000 forintra (körülbelül 73 millió euróra) becsülik.

23. 2007. június 13-án az Electrabel választottbírósági eljárást indított Magyarország ellen a Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központja (ICSID) előtt, amelybe a Bizottság a jogvitában nem részes félként beavatkozott. Az Electrabel többek között azt állította, hogy Magyarország azzal, hogy az átállási költségek teljes kompenzálása nélkül megszüntette a HTM-eket, megsértette az 1994. december 17-i Energia Charta Egyezmény 10. cikkében foglalt, a befektetésekkel kapcsolatos tisztességes és méltányos bánásmódra vonatkozó garanciákat, amely Egyezményhez a Belga Királyság, Magyarország és az Unió is csatlakozott.[9]

24. Az Electrabel és Magyarország megegyeztek az eljárás „joghatóságot és felelősséget”, illetve a követelés összegét (*quantum*) érintő szakaszának szétválasztásáról (elkülönítéséről).

25. Tekintettel arra, hogy a Dunamenti Erőmű és az Electrabel átállási költségeinek végleges összegét csak 2015. december 31-ét követően lehet kiszámítani, a választottbíróság úgy határozott, hogy az eljárásnak a követelés összegével foglalkozó szakaszára halasztja a döntést abban a kérdésben, hogy a Magyarország által bevezetett, az átállási költségek kompenzációs rendszere megsértette-e az Energia Charta Egyezmény 10. cikkét.[10] Mindazonáltal a választottbíróság úgy ítélte meg, hogy „jelenlegi ideiglenes és előzetes vélemény[e] […] szerint a magyar jogszabályi keret eredményeként a

5 — Lásd a Bizottság alelnökének, J. Almuniának a magyar külügyminiszterhez címzett, 2010. április 27-i C(2010) 2532 végleges számú levelét, amely kizárólag angol nyelven elérhető a Bizottság honlapján (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/234326/234326_1114108_42_1.pdf).

6 — Uo. (8. pont).

7 — A részletes leírást lásd ugyanott (10–24. pont).

8 — Lásd a 2008. évi LXX. törvény 5. §-ának (1) és (3) bekezdését.

9 — Meg kell jegyezni, hogy az Electrabel azon döntésének következtében, hogy ezt a választottbírósági eljárást csak Magyarország ellen indítja meg, és kizárólag annak saját cselekményei és mulasztásai miatt, a megtámadott határozatnak az Energia Charta Egyezménnyel való összeegyeztethetősége nem volt tárgya ezen választottbírósági határozatnak. Lásd: *Electrabel S. A. v. The Republic of Hungary* (ICSID Case No. ARB/07/19), Decision on Jurisdiction, Applicable Law and Liability, 3.21, 4.11 és 6.76 pont (elérhető az Investment Treaty Arbitration honlapján: http://italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw1071clean.pdf). Egyébiránt a Törvényszék előtt megsemmisítés iránti keresetében a Dunamenti Erőmű nem vitatta a megtámadott határozat érvényességét ezen Egyezmény alapján. Ebből következően az Electrabel és a Dunamenti Erőmű döntéseinek következtében a megtámadott határozat jogszerűségét ezen egyezmény vonatkozásában nem vizsgálták.

10 — Uo. (6.118 pont).

[22 171 991 000 HUF] vagy annál kisebb összeg meg nem fizetése nem szükségszerűen jelenti a [tisztességes és egyenlő bánásmód] követelményének megsértését; mindazonáltal az átállási költségek jelentősen magasabb összegének (készpénzben vagy máshogyan történő) meg nem fizetése annak minősülhet” [11].

26. Úgy tűnik azonban, hogy ez eltér az Électricité de France (EDF), a Budapesti Erőmű részvényese által a HTM megszüntetésével kapcsolatban indított választottbírósági eljárásban eljáró választottbíróság megközelítésétől, amely Magyarországot arra kötelezte, hogy fizessen meg 107 millió eurót az EDF részére. [12]

27. A Dunamenti Erőmű és az Electrabel által a megtámadott határozattal szemben előterjesztett megsemmisítés iránti keresettől függetlenül (amelynek a Törvényszék általi elutasítása a jelen fellebbezés tárgya) a Dunamenti Erőmű és az Electrabel 2014. január 10-én az EUMSZ 340. cikk második bekezdése alapján kártérítési keresetet nyújtott be a megtámadott határozat következtében állítólag elszenvedett károk megtérítése érdekében.

28. 2014. november 13-án a Törvényszék az elévülésre tekintettel ezt a keresetet mint elfogadhatatlant elutasította. [13] A Törvényszék végzése ellen a Bíróság előtt fellebbezés van folyamatban. [14]

III – **A Törvényszékhez benyújtott kereset és a megtámadott ítélet**

29. A megtámadott határozat ellen a HTM-ek minden kedvezményezettje megsemmisítés iránti keresetet nyújtott be. [15]

30. A Törvényszék előtti keresetével a Dunamenti Erőmű a megtámadott határozat megsemmisítését kérte.

31. A Dunamenti Erőmű első jogalapjával, amelyet az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatás” fogalmának megsértésére alapított, valamint második jogalapjával, amelyet arra alapított, hogy a Bizottságnak a szóban forgó intézkedéseket az EUMSZ 108. cikk (1) bekezdése értelmében vett „létező támogatásnak” kellett volna minősítenie, vitatta az állami támogatás fennállásának Bizottság általi megállapítását, ezen támogatás új támogatásnak minősítését, valamint a szóban forgó HTM-ben foglalt támogatás értékelése során figyelembe vett releváns időpontot. A Dunamenti Erőmű vitatta a piacgazdasági magánbefektető kritériumának, valamint az MVM mint piaci szereplő helyzetét Magyarországnak az Unióhoz csaló csatlakozása időpontjában. A Dunamenti Erőmű hivatkozott továbbá a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvének megsértésére, valamint a szóban forgó HTM sajátosságainak a Bizottság általi téves értékelésére.

32. Harmadik jogalapjával a Dunamenti Erőmű előadta, hogy a Bizottság tévesen ítélte a szóban forgó HTM-ben szereplő támogatást működési és nem beruházási támogatásnak, és vitatta a magyar hatóságok által az átállási költségek kompenzációjára bevezetett rendszert.

11 — Uo. (nem hivatalos fordítás): „It is therefore best, in all the circumstances, for the Tribunal to say little more here, save to express the Tribunal's current, provisional and tentative view that the non-payment of HUF 22,171,991[,000] or a lesser sum at the end of Hungary's legislative scheme does not strike the Tribunal as necessarily amounting to a breach of the FET standard; but that non-payment (in cash or otherwise) of a significantly higher sum for Net Stranded Costs most probably could.”

12 — A választottbírósági ítélet nem nyilvános. Lásd D. Thomson „EDF wins against Hungary” című, a Global Arbitration Review honlapján 2014. december 11-én közzétett cikkét (http://globalarbitrationreview.com/news/article/33251/edf-wins-claim-against-hungary/).

13 — Lásd: Electrabel és Dunamenti Erőmű kontra Bizottság végzés (T-40/14, EU:T:2014:1004).

14 — Lásd: a Bíróság előtt folyamatban levő Electrabel és Dunamenti Erőmű kontra Bizottság ügy (C-32/15 P).

15 — Lásd: Alpiq Csepel kontra Bizottság végzés (T-370/08, EU:T:2011:116); Budapesti Erőmű kontra Bizottság ítélet (T-80/06 és T-182/09, EU:T:2012:65); Pannon Hőerőmű kontra Bizottság végzés (T-352/08, EU:T:2013:379); Tisza Erőmű kontra Bizottság ítélet (T-468/08, EU:T:2014:235); Dunamenti Erőmű kontra Bizottság ítélet (T-179/09, EU:T:2014:236).

33. Negyedik jogalapjával a Dunamenti Erőmű vitatta a támogatás visszatéríttetése elrendelésének jogszerűségét.

34. A megtámadott ítéletben a Törvényszék e kereset egészét elutasította.[16]

IV – **A Bíróság előtti eljárás**

35. A Bírósághoz 2014. július 21-én benyújtott fellebbezésével az Electrabel és a Dunamenti Erőmű a Bíróságtól a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését, az ügyben végleges határozat meghozatalát, valamint a megtámadott határozat megsemmisítését, vagy másodlagosan az ügy Törvényszék elé történő visszautalását, valamint a Bizottságnak a Törvényszék és a Bíróság előtti eljárás költségeinek viselésére történő kötelezését kérte.

36. 2014. szeptember 4-én előterjesztett válaszbeadványában a Bizottság azt kérte, hogy az Electrabel által benyújtott fellebbezést a Bíróság nyilvánítsa elfogadhatatlannak, a Dunamenti Erőmű által benyújtott fellebbezést utasítsa el, és ez utóbbit kötelezze a költségek viselésére.

37. Az Electrabel és a Dunamenti Erőmű 2014. november 20-án nyújtották be válaszukat, amelyre a Bizottság 2014. november 25-én benyújtott viszonválaszával válaszolt.

38. 2015. március 26-án a Bíróság eljárási szabályzata 61. cikkének (2) bekezdése alapján felhívást intézett a felekhez, amelyben kérte, hogy a tárgyaláson a második és a harmadik jogalapra összpontosítsanak, valamint az eljárási szabályzat 62. cikkének (2) bekezdése alapján a tárgyaláson megválaszolandó két kérdést intézett hozzájuk.

39. 2015. április 20-án a Bíróság tárgyalást tartott, amelynek során az Electrabel, a Dunamenti Erőmű és a Bizottság szóbeli észrevételeket terjesztett elő.

V – **A fellebbezés**

40. Elemzésemet a Bizottság által az Electrabel által benyújtott fellebbezés tekintetében hivatkozott elfogadhatatlansági kifogással kezdem. Ezt követően megvizsgálom előbb a negyedik, az ötödik, valamint az első jogalapot, amelyeket álláspontom szerint különösebb nehézség nélkül el lehet utasítani. Végül a második és harmadik jogalapra fogok kitérni, amelyek álláspontom szerint elvezethetnek a megtámadott ítéletnek a Bíróság általi hatályon kívül helyezéséhez.

A – *Az Electrabel által benyújtott fellebbezés elfogadhatóságáról*

41. A Bizottság válaszbeadványában vitatja az Electrabel által benyújtott fellebbezés elfogadhatóságát, mivel az elsőfokú eljárásban kizárólag a Dunamenti Erőmű nyújtott be megsemmisítés iránti keresetet.

42. Válaszukban az Electrabel és a Dunamenti Erőmű vitatják ezt az elfogadhatatlansági kifogást, és kifejtik, hogy a megsemmisítés iránti kereset benyújtásakor ugyanazon vállalkozáscsoport tagjai voltak, így gazdasági és jogi érdekeik védelmére bármelyiküknek lehetősége volt. A Dunamenti Erőműben fennálló részesedése eladását követően az Electrabelnek saját érdekei képviselete érdekében részt kell tudnia venni a Bíróság előtti eljárásban.

43. Álláspontom szerint az Electrabel által benyújtott fellebbezést elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

16 — A többi kedvezményezett által benyújtott megsemmisítés iránti kereseteket is elutasították. Lásd: a Törvényszék Budapesti Erőmű kontra Bizottság ítélete (T-80/06 és T-182/09, EU:T:2012:65) és Tisza Erőmű kontra Bizottság ítélete (T-468/08, EU:T:2014:235). Fellebbezést csak a Dunamenti Erőmű kontra Bizottság ítélettel (T-179/09, EU:T:2014:236) szemben nyújtottak be.

44. Először, amint arra a Bizottság rámutat, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 56. cikkének második bekezdése kimondja, hogy a Törvényszék ítélete ellen fellebbezéssel „bármelyik fél élhet, akinek indítványait egészben vagy részben elutasították”, ami az Electrabel esetében nem áll fenn, mivel a Törvényszék előtti jogvitában félként nem vett részt.

45. Másodszor, az Electrabel nem tartozik azon kedvezményezett személyek közé sem, akik az említett cikk harmadik bekezdése értelmében akkor is nyújthatnak be fellebbezést, ha a Törvényszék előtt folyó perbe nem avatkoztak be. Ez a rendelkezés ugyanis ezt a lehetőséget csak „a tagállamok[ra] és uniós intézmények[re]” korlátozza, amely kategóriába az Electrabel nem tartozik bele.

46. A jelen fellebbezést tehát úgy kell megvizsgálni, mintha azt kizárólag a Dunamenti Erőmű nyújtotta volna be.

B – *Az arra alapított negyedik jogalapról, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a szerkezeti kockázat fennállásának bizonyítása nélkül úgy ítélte meg, hogy az MVM minimális átvételi kötelezettsége előnyt jelent*

47. Negyedik jogalapjával a Dunamenti Erőmű előadja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot és megsértette a bírósági felülvizsgálatra vonatkozó kötelezettségét, amikor a szerkezeti kockázat tényleges fennállásának bizonyítása nélkül úgy ítélte meg, hogy az MVM minimális átvételi kötelezettsége előnyt jelent, mivel a Törvényszék a megtámadott ítélet 112. pontjában elismerte, hogy az MVM rendszeresen vásárolt az ezen kötelezettségével érintett mennyiségnél nagyobb mennyiségeket is.

1. Az elfogadhatóságról

48. A Bizottság álláspontja szerint ez a jogalap elfogadhatatlan, mivel a Dunamenti Erőmű nem jelölte meg a megtámadott ítélet téves jogalkalmazással érintett részét.

49. Álláspontom szerint ezt az érvet el kell utasítani, mivel a Dunamenti Erőmű érve lényegében azt rója fel a Törvényszéknek, hogy nem bizonyította szerkezeti kockázat fennállását, így nem róható fel neki, hogy nem jelölte meg a megtámadott ítélet azon konkrét részeit, ahol a téves jogalkalmazás található.

2. A jogalap érdeméről

50. A Bizottság szerint a Törvényszék a megtámadott ítélet 112., 113. és 114. pontjai mindegyikében megfogalmazott egy-egy önálló indokot azon érv megcáfolására, amely szerint az a tény, hogy 2004 óta az MVM rendszeresen több villamos energiát vásárolt a Dunamenti Erőműtől, mint amennyinek a megvásárlására köteles volt, bizonyítja, hogy a Dunamenti Erőmű nem tehetett szert előnyre ebből a kötelezettségből.

51. Mivel a Dunamenti Erőmű nem vitatja a megtámadott ítélet 112., 113. és 114. pontját, a Bizottság rámutat, hogy a Dunamenti Erőmű nem vonja kétségbe az ugyanezen 112. pontban foglalt azon megállapítást, amely szerint a minimális átvételi kötelezettség túlment az európai villamosenergia-piacon szokásos üzleti gyakorlaton, amely tényező önmagában is megalapozza azt, hogy a HTM előnyt jelent.

52. A Dunamenti Erőmű sem a válaszában, sem a tárgyalás során nem vitatta a Bizottság elemzését, amely álláspontom szerint megalapozott.

53. A negyedik jogalapot ezért el kell utasítani.

C – Az arra alapított ötödik jogalapról, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor helybenhagyta a Bizottság által a támogatási összeg kiszámításakor használt módszert

54. A támogatási összeg kiszámításakor használt módszerrel kapcsolatos ötödik jogalapjával a Dunamenti Erőmű előadja, hogy a megtámadott ítélet 185–192. pontjában a nyeresége helyett a bevételeinek vizsgálata nem ad pontos képet az állítólag a HTM-ből fakadó előnyről, mivel a további tüzelőanyagok költségeinek fedezetéül szolgáló bevételeket is visszatérítendő előnynek minősíti.

55. Meg kell tehát vizsgálni, hogy a Törvényszék helyesen hagyta-e helyben a Bizottság azon megközelítését, amely abban állt, hogy a visszatérítendő támogatás összegét a bevételek, és nem a nyereség alapján számította ki.

56. Álláspontom szerint ezt a jogalapot a Törvényszék által a megtámadott ítélet 187. és 188. pontjában kifejtett indokokra figyelemmel el kell utasítani. A Dunamenti Erőmű nem vitatja, hogy a támogatás visszatéríttetésének célja, hogy a kedvezményezett elveszítse azt az előnyt, amelyben a piacon a versenytársakhoz képest részesült.[17] A visszatérítendő előny mértékét tehát a kedvezményezett számára juttatott összegekhez képest kell meghatározni. Ezen alapon, ahogyan azt a Bizottság is állítja, a Törvényszék jogosan alkalmazott a Dunamenti Erőmű nyeresége helyett a Dunamenti Erőmű számára az MVM által kifizetett összegeken (vagyis a Dunamenti Erőmű bevételén) alapuló megközelítést.

57. Mindenesetre, amint arra a Bizottság rámutat, a bevételeken alapuló módszer helyett a nyereségen alapuló visszatéríttetési módszer abszurd eredményhez vezetne, amely az állami támogatásokkal kapcsolatos szabályozást megfosztaná a hatékony érvényesülés lehetőségétől. A Dunamenti Erőmű érvelését végigvive, valahányszor egy vállalkozás az állami támogatás miatt verhetetlen áron értékesíti termékeit vagy szolgáltatásait, nem lehetne állami támogatásról beszélni, hiszen csak a bevételei, és nem a nyeresége növekedtek. Márpedig az állami támogatások területén fennálló szabályok célja éppen a verseny ilyen jellegű torzulásának ellenőrzése.

58. El kell utasítani a Dunamenti Erőműnek a Ferring-ítéleten (C-53/00, EU:C:2001:627) alapuló érvét is, amely szerint ezen ítélet 30–33. pontjában a Bíróság kialakította azt az elvet, amelynek értelmében, ha a támogatási intézkedés egyidejűleg keletkeztet többletnyereséget és -költségeket is, akkor az ezen többletnyereség és -költségek közötti különbözetet kell visszatéríttetni.

59. Ezen ítéletben, amely arra az előnyre vonatkozott, amelyet a nagykereskedők abból húztak, hogy a gyógyszerek közvetlen értékesítését nem terhelte adó, amely előny meghaladta a közszolgáltatási kötelezettségek ellátása következtében őket terhelő költségeket, a Bíróság a következőket mondta ki:

„32. […] ha kiderül, hogy a nagykereskedők a gyógyszerek közvetlen értékesítését terhelő járulék alóli mentességük folytán olyan előnyben részesülnek, amely meghaladja a nemzeti szabályozás által rájuk ruházott közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése miatt viselt többletköltségeket, ennek az előnynek az említett többletköltségeket meghaladó része semmi esetre sem tekinthető szükségesnek ahhoz, hogy ezek a gazdasági szereplők el tudják látni különleges feladatukat.

33. Ennek következtében azt a választ kell adni, hogy [az EUM-]Szerződés [106.] cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható egy olyan pénzügyi előnyre, amelyből egy közszolgáltatás működtetésével megbízott vállalkozások – csakúgy mint az alapeljárásban szereplő vállalkozások – részesülnek, amennyiben ez az előny meghaladja a közszolgáltatás többletköltségeit.”

17 — Lásd többek között: Unicredito Italiano ítélet (C-148/04, EU:C:2005:774, 113. pont).

60. Egyértelmű tehát, hogy bár a közszolgáltatás többletköltségeit meghaladó állami támogatás összege az EUMSZ 107. cikkbe ütköző visszatérítendő támogatásnak minősül, ez az elv csak azon esetekben alkalmazandó, amikor a kedvezményezett az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozik, vagyis ha általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vagy jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozásról van szó, ami a Dunamenti Erőmű esetében nem áll fenn.

61. Ezen okokból el kell utasítani az ötödik jogalapot.

D – *Az első jogalapról, amely szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a szóban forgó HTM-et új támogatásnak minősítette anélkül, hogy ezt megelőzően megállapította volna, hogy ez a HTM állami támogatásnak minősül-e*

62. Első jogalapjával a Dunamenti erőmű előadja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 60. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor a szóban forgó HTM-et Magyarország csatlakozási okmányának IV. melléklete értelmében vett új támogatásnak minősítette anélkül, hogy előzetesen megvizsgálta volna, hogy az állami támogatás fennállásának négy kritériuma teljesül-e. E tekintetben a Dunamenti Erőmű a Törvényszék hiányos és önmagába visszatérő indokolását kifogásolja.

63. Álláspontom szerint az első jogalap nem fogadható el.

64. Amint azt a Bíróság már megállapította, „a Törvényszék szabadon építheti fel és fejtheti ki érvelését úgy, ahogyan az előtte hivatkozott jogalapokra való válaszolás érdekében szükségesnek tűnik számára. Ennek megfelelően a Törvényszék érvelésének általa megválasztott felépítése és kifejtése nem vitatható fellebbezés keretében olyan érveléssel, amely azt kívánja bizonyítani, hogy a Törvényszéknek érvelését a felperes elvárásaihoz kellett volna igazítania” [18].

65. A jelen ügyben, bár a Törvényszék a szóban forgó támogatás létező vagy új jellegéről (a megtámadott ítélet 49–60. pontja) valóban azt megelőzően határozott, hogy kimondta volna, hogy a HTM állami támogatásnak minősül (a megtámadott ítélet 74–98. és 110–121. pontja), nem értek egyet azzal, hogy az indokolás ezen felépítése hatással lenne a Törvényszék érvelésére.

66. Mindesetre, amint azt a Bizottság is megállapítja, a Törvényszék megvizsgálta és elutasította a Dunamenti Erőmű által az első és második jogalap keretében előadott valamennyi érvet.

67. Egyetértek a Bizottság azon megállapításával is, amely szerint a Törvényszéknek az a következtetése, hogy a szóban forgó HTM állami támogatásnak minősül, nem függött attól a korábbi következtetésétől, hogy a szóban forgó támogatás új támogatásnak minősül. Következésképpen a Törvényszék nem alkalmazott önmagába visszatérő érvelést.

68. Ezen okokból el kell utasítani az első jogalapot.

E – *A második jogalapról, amely szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a valamely intézkedés állami támogatásnak minősítését lehetővé tevő négy kritériumot Magyarországnak az Unióhoz való csatlakozása időpontjában kell vizsgálni*

69. Második jogalapjával a Dunamenti Erőmű azt rója fel a Törvényszéknek, hogy tévesen alkalmazta a jogot, amikor Magyarország Unióhoz történő csatlakozását, vagyis 2004. május 1-jét alkalmazta referencia-időpontként annak megállapítása során, hogy – ahogyan azt a Bizottság a megtámadott határozat 156–173. pontjában állította – a szóban forgó HTM állami támogatásnak minősül.

18 — British Telecommunications kontra Bizottság ítélet (C-620/13 P , EU:C:2014:2309, 29. pont).

70. Ezen jogalap első részével a Dunamenti Erőmű azt állítja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 55–65. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, mivel az ezen pontokban foglalt megállapításokkal ellentétben a csatlakozási okmány IV. mellékletének egyik rendelkezése alapján sem lehet sem közvetlenül, sem közvetve arra az időpontra következtetni, amelyhez képest egy intézkedés állami támogatásnak minősülését vizsgálni kell.

71. Ezen jogalap második részével a Dunamenti Erőmű előadja, hogy a Törvényszéknek a támogatás fennállása megállapításához kiválasztott referencia-időpont indokolására vonatkozó érvelése (és különösen a piacgazdasági feltételek mellett eljáró magánbefektető kritériumára figyelemmel a kedvezményezett számára biztosított előny fennállása) ellentétben áll a „joggyakorlattal”, tudniillik a Bizottság iránymutatásaival és határozathozatali gyakorlatával, valamint az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlatával.

1. Az első részről

72. Amint arra a Törvényszék a Budapesti Erőmű kontra Bizottság ítélet (T-80/06 és T-182/09, EU:T:2012:65) 50. pontjában rámutatott, „azok az állami intézkedések, amelyeket a csatlakozás előtt hajtottak végre, viszont amelyek egyrészt a csatlakozás után továbbra is alkalmazandók, másrészt pedig a csatlakozás időpontjában megfelelnek az [EUMSZ 107.] cikk (1) bekezdésében meghatározott négy együttes kritériumnak, a csatlakozási okmány IV. mellékletében megállapított különleges szabályok hatálya alá tartoznak, vagy az [EUMSZ 108.] cikk (1) bekezdése értelmében vett létező támogatásokként, amennyiben szerepelnek az e mellékletben említett három kategória valamelyikében, vagy pedig az [EUMSZ 108.] cikk (3) bekezdése szempontjából a csatlakozás időpontjában új támogatásokként, amennyiben nem szerepelnek e három kategória egyikében sem”.

73. A csatlakozási okmány IV. melléklete „Versenypolitika” című 3. pontjának 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A csatlakozást követően, az új tagállamokban a csatlakozás időpontja előtt hatályba léptetett és ezt követően is alkalmazandó alább felsorolt támogatási programok és egyedi támogatások az [EUM]-Szerződés [108.] cikkének (1) bekezdése értelmében létező támogatásnak minősülnek:

a) 1994. december 10. előtt hatályba léptetett támogatások;

b) e melléklet 10. függelékében felsorolt támogatások;

c) azok a támogatások, amelyeket a csatlakozás időpontja előtt az új tagállam állami támogatásokat ellenőrző hatósága megvizsgált és a közösségi joganyaggal összeegyeztethetőnek talált, és amelyekkel kapcsolatban a Bizottság a 2. pontban meghatározott eljárás során úgy találta, hogy nem merül fel komoly kétség a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően.

Minden olyan, a csatlakozás időpontja után is alkalmazandó intézkedést, amely állami támogatásnak minősül és nem felel meg a fenti feltételeknek, a csatlakozástól az [EUM]-Szerződés [108.] cikke (3) bekezdésének alkalmazása során új támogatásnak kell tekinteni.

[…]”

74. A Dunamenti Erőmű úgy ítéli meg, hogy ez a rendelkezés nem tér ki arra, hogy egy állami intézkedést mely időpontban kell az állami támogatásokra vonatkozó szabályokra tekintettel megvizsgálni. E rendelkezés csak arra a kérdésre vonatkozik, hogy egy, a csatlakozás időpontjában még alkalmazandó támogatás (amely a köznapi értelemben véve „létezik” ebben az időpontban) a

csatlakozási okmányra tekintettel létező vagy új támogatásnak minősül-e. Ezért a Dunamenti Erőmű szerint az olyan intézkedés, amely annak meghozatala időpontjában nem minősült támogatásnak, nem tartozik ezen rendelkezés hatálya alá. Következésképpen úgy ítéli meg, hogy a Törvényszéknek referencia-időpontként a HTM megkötésének időpontját, 1995 decemberét kellett volna alapul vennie.

75. Nem értek egyet ezzel az elemzéssel, amely álláspontom szerint összekeveri a „létező” szónak a csatlakozási okmányban alkalmazott jelentését ezen kifejezés köznapi értelmével. Az utóbbi értelemben létező támogatás ugyanis, mint például a Bizottság általi vizsgálat időpontjában már megkötött HTM, a csatlakozási okmány értelmében pusztán azon körülményre tekintettel új támogatásnak minősülhet, hogy az nem tartozik a „létező támogatás” csatlakozási okmányban szereplő meghatározása alá.

76. Hivatkozom itt az OTP Bank ítélet (C-672/13, EU:C:2015:185) 60–64. pontjára, amely e csatlakozási okmánynak a Magyar Állam által 2001-ben, vagyis három évvel az Unióhoz való csatlakozás előtt nyújtott garanciavállalásra alkalmazandó ugyanezen rendelkezését érintette. Tekintettel arra, hogy a szóban forgó garanciavállalás nem felelt meg a IV. melléklet 3. pontjában foglalt egyik feltételnek sem, a Bíróság kimondta, hogy „ezért pedig azt adott esetben új támogatásnak kell tekinteni” [19].

77. Ugyanígy a jelen ügyben, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 59. pontjában megállapította, a szóban forgó HTM nem tartozik a csatlakozási okmány IV. melléklete 3. pontja 1. cikkének (1) bekezdésében foglalt három kategória egyikébe sem. A HTM nem 1994. december 10. előtt lépett hatályba, nem szerepelt a szóban forgó melléklet függelékében, és azt az állami támogatásokat ellenőrző magyar hatóság a csatlakozás időpontja előtt nem vizsgálta meg, és nem találta a közösségi joganyaggal összeegyeztethetőnek a Bizottság kifogása nélkül.

78. Ezen túlmenően egy korábbi időpont – így a szóban forgó HTM megkötésének időpontja – figyelembevétele nem felelne meg a csatlakozási okmány szerzői szándékának, akik, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 60. pontjában [20] megállapította, az uniós bíróságok azon korábbi ítélkezési gyakorlatát kívánták kizárni, amelynek értelmében „létező támogatásnak minősülnek a Szerződés hatálybalépése vagy az érintett tagállamnak [az Unióhoz] való csatlakozása előtt bevezetett támogatások” [21].

79. Mindenesetre, amint azt a megtámadott ítélet 65. pontjában a Törvényszék is megállapította, „magából a csatlakozási okmány IV. mellékletének szövegéből is egyértelműen kiderül, hogy egy, a bevezetésekor állami támogatásnak nem minősülő intézkedés a későbbiekben azzá válhat” [22].

80. Amint azt ugyanis a Bizottság a megtámadott határozat (165) preambulumbekezdésében jelezte, „a HTM-ek, amelyeket (amint azt az érdekelt felek is elismerik) jelentős mértékben eltérő gazdasági körülmények között, az energia liberalizált belső piacához való csatlakozás előtt kötöttek meg, állami támogatássá válhatnak az [Unióhoz való csatlakozás eredményeként létrejött] új gazdasági és jogi körülmények között”.

19 — OTP Bank ítélet (C-672/13, EU:C:2015:185, 64. pont). E tekintetben emlékeztetni kell a választottbíróság azon megállapítására, hogy az Electrabel nem szolgáltatta a szükséges bizonyítékokat azon érvének alátámasztására, amely szerint Magyarország megsértette az Energia Charta Egyezmény 10. cikkéből fakadó kötelezettségeit azzal, hogy nem tette meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy a HTM-ek a IV. melléklet értelmében a létező támogatás fogalma alá tartozzanak. Lásd ebben az értelemben: *Electrabel S. A. v. The Republic of Hungary* (ICSID Case No. ARB/07/19) Decision on Jurisdiction, Applicable Law and Liability, 6.66 pont.

20 — Lásd továbbá ebben az értelemben: Budapesti Erőmű kontra Bizottság ítélet (T-80/06 és T-182/09, EU:T:2012:65, 60. pont).

21 — Banco Exterior de España ítélet (C-387/92, EU:C:1994:100, 19. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: Piaggio-ítélet (C-295/97, EU:C:1999:313, 48. pont) és Alzetta és társai kontra Bizottság ítélet (T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97–T-607/97, T-1/98, T-3/98–T-6/98 és T-23/98, EU:T:2000:151, 142. pont).

22 — Lásd továbbá ebben az értelemben: Budapesti Erőmű kontra Bizottság ítélet (T-80/06 és T-182/09, EU:T:2012:65, 54. pont).

81. Amint azt a Törvényszék a Budapesti Erőmű kontra Bizottság ítéletének (T-80/06 és T-182/09, EU:T:2012:65) 58. pontjában is megállapította, „a HTM-ek hatálybalépését követően Magyarország, először a saját kezdeményezésére, majd a villamos energia belső piacára alkalmazandó uniós jog átültetésével jelentősen módosította a villamosenergia-termelők tevékenységének jogi keretét”.

82. Ezért a Bizottságnak, majd a megsemmisítés iránti kereset keretében a Törvényszéknek a feladata volt megvizsgálni, hogy a HTM-ek Magyarország Unióhoz való csatlakozása időpontjában, és a liberalizált villamosenergia-piac kereteire tekintettel állami támogatásnak minősülnek-e, valamint hogy a csatlakozási okmány IV. melléklete értelmében adott esetben új vagy létező támogatásról van-e szó.

83. Következésképpen, amennyiben a HTM támogatásnak minősül, azt a csatlakozási okmány értelmében kétségtelenül új támogatásnak kell tekinteni.

2. A második részről

84. Ami a Dunamenti Erőműnek a Bizottság és az uniós bíróságok „joggyakorlatára” vonatkozó érveit illeti, emlékeztetek arra, hogy amint arra a Bizottság is rámutat, a Bíróság már korábban megállapította, hogy a csatlakozás időpontját kell referencia-időpontnak tekinteni.

85. Amint ugyanis azt a Bíróság a Bulgária csatlakozási okmányának V. mellékletében foglalt rendelkezéssel (amely megfelel Magyarország csatlakozási okmánya IV. melléklete 3. pontja 1. cikkének) kapcsolatban megállapította, „azok az intézkedések, amelyeket az említett csatlakozás előtt hajtottak végre, viszont amelyek egyrészt a csatlakozás után továbbra is alkalmazandók, másrészt pedig *a csatlakozás időpontjában* megfelelnek az [EUMSZ 107.] cikk (1) bekezdésében meghatározott együttes kritériumoknak, a csatlakozási okmány V. mellékletében megállapított különleges szabályok hatálya alá tartoznak, vagy az [EUMSZ 108.] cikk (1) bekezdése értelmében vett létező támogatásokként, amennyiben szerepelnek az e mellékletben említett három kategória valamelyikében, vagy pedig az [EUMSZ 108.] cikk (3) bekezdése szempontjából a csatlakozás időpontjában új támogatásokként, amennyiben nem szerepelnek e három kategória egyikében sem” [23].

86. Álláspontom szerint ebből az ítélkezési gyakorlatból kiderül, hogy a Bizottság és a Törvényszék a jelen ügyben helyesen alkalmazta a Magyarországnak az Unióhoz történő csatlakozási okmányában foglalt szabályokat.

87. Mindenesetre, amint azt a Bizottság hangsúlyozza, a Törvényszék és a Bíróság Dunamenti Erőmű által hivatkozott ítéleteinek [24] egyike sem a valamely tagállam által az Unióhoz való csatlakozása előtt meghozott és az azt követően is alkalmazandó intézkedéseket érint. Tekintettel arra, hogy az Unió hatáskörei időbeli korlátainak tiszteletben tartásának kérdése ezekben az ügyekben nem merült fel, nem meglepő, hogy az uniós bíróságok úgy ítélték meg, hogy a támogatás fennállását annak nyújtása időpontjára tekintettel kell értékelni.

23 — Lásd: Kremikovtzi-ítélet (C-262/11, EU:C:2012:760, 52. pont). Kiemelés tőlem. Lásd továbbá ebben az értelemben: Rousse Industry kontra Bizottság ítélet (T-489/11, EU:T:2013:144, 61–64., 66. és 67. pont).

24 — Lásd: Franciaország kontra Bizottság ítélet (C-482/99, EU:C:2002:294, 71. és 76–83. pont); Bizottság kontra EDF ítélet (C-124/10P, EU:C:2012:318, 104. pont); Cityflyer Express kontra Bizottság ítélet (T-16/96, EU:T:1998:78, 76. pont); Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság ítélet (T-228/99 és T-233/99, EU:T:2003:57, 246. pont); Hollandia kontra Bizottság ítélet (T-29/10 és T-33/10, EU:T:2012:98, 78. pont).

88. Ami a Bizottság azon gyakorlatát illeti,[25] hogy egy tagállam csatlakozását megelőzően hozott támogatási intézkedést a csatlakozást megelőző tényezőkre is figyelemmel elemez, rámutatok, hogy a Bizottság Dunamenti Erőmű által hivatkozott határozatai[26] nem támasztják alá a Dunamenti Erőmű azon álláspontját, amely szerint a referencia-időpontnak a szóban forgó támogatás nyújtásának időpontját kell tekinteni.

89. Először, ami a Bizottság GE Capital Bank ügyben hozott 2008/214 határozatát illeti, az ott szóban forgó támogatási intézkedések garanciák, biztosítékok és kártalanítási ígéretek voltak, valamint egy eladási opció, amelyet a Cseh Állam az AGB bank szerkezetátalakítása és privatizálása keretében nyújtott.

90. Bár ezeket az intézkedéseket a Cseh Köztársaságnak az Unióhoz történő csatlakozását megelőzően hozták meg, azok „a csatlakozás után is alkalmazandó[k]”[27] maradtak abban az értelemben, hogy a kedvezményezettek még a csatlakozást követően is élvezhették azok előnyeit. A Bizottság tehát referencia-időpontként a csatlakozás időpontját alkalmazta.

91. A Bizottság Postabank ügyben hozott 2009/174 határozatában szóban forgó intézkedés ismeretlen követelésekért való kártalanítási kötelezettséget jelentett, amelyet a Magyar Állam a Postabank szerkezetátalakítása és privatizálása keretében annak átvevője, az Erste Bank javára nyújtott.

92. Amint azt a Bizottság határozatának (47) preambulumbekezdésében megállapította, a csatlakozást követően is folyamatban levő intézkedésről volt szó, amelyet, mint a jelen ügyben is, ugyanazon csatlakozási okmány értelmében új támogatásnak kellett tekinteni.

93. Ugyanez vonatkozik a Bizottságnak a PZL Hydral ügyben hozott 2010/690 határozatára is, amely többek között az ezen társaság megmentésére irányuló terv keretében hozott támogatási intézkedésekre, valamint a PZL Hydral állami hitelezői felé fennálló kötelezettségeinek az 1998–2007 időszakban való végre nem hajtására vonatkozott.

94. Annak ellenére, hogy a végre nem hajtott követelések még a Lengyel Köztársaságnak az Unióhoz való csatlakozását megelőzően váltak behajthatóvá, azonban a csatlakozást követően is behajthatóak maradtak, ez az intézkedés egy 2007-ben, vagyis három évvel a csatlakozást követően elfogadott, a társaság megmentésére irányuló terv része volt. Ebből következik, hogy ebben az ügyben a referencia-időpont szintén a Lengyel Köztársaság Unióhoz való csatlakozásának időpontja volt, nem pedig a szóban forgó támogatás nyújtásának időpontja.

95. Meg kell jegyezni, hogy mindezen határozatokban a Bizottság a csatlakozást megelőző tényezőket is figyelembe vett, míg a Dunamenti Erőmű azt rója fel neki, hogy az ő esetében ezt nem tette meg. Ez mindazonáltal azt a kérdést érinti, hogy egy, a jelen ügyhöz hasonló esetben a Bizottságnak a magánbefektető kritériumának alkalmazásakor figyelembe kell-e vennie a csatlakozást megelőző körülményeket is, mint a privatizációt és annak célját, valamint annak szoros kapcsolatát a HTM-mel. Ez a kérdés (amelyre a harmadik jogalap keretében visszatérek) különbözik attól, hogy mi a referencia-időpont annak megállapításakor, hogy egy állami intézkedést állami támogatásnak kell-e minősíteni.

25 — Ami a Bizottság jelen ügyben képviselt álláspontját olvasva kissé ellentmondásos (lásd a jelen indítvány 125–127. pontjában a harmadik jogalap harmadik részére vonatkozó elemzésemet).

26 — A Cseh Köztársaság által a GE Capital Bank és társai, valamint a GE Capital International Holdings Corporation, USA számára nyújtott C 27/2004. számú állami támogatásról szóló, 2007. július 18-i 2008/214/EK bizottsági határozatról (HL L 67., 3. o.); a Magyar Köztársaság által a Postabank és Takarékpénztár Rt./Erste Bank Hungary Nyrt. tekintetében végrehajtott C 35/04. számú intézkedésről szóló, 2008. október 21-i 2009/174/EK bizottsági határozatról (HL L 62., 14. o.), valamint a C 40/08 (korábbi N 163/08) számú, Lengyelország által a PZL Hydral S. A. számára nyújtott állami támogatásról szóló, 2010. augusztus 4-i 2010/690/EU bizottsági határozatról (HL L 298., 51. o.) van szó.

27 — A 2008/214 határozat (58) preambulumbekezdése.

96. Mindezekre tekintettel a második jogalapot el kell utasítani.

F – *A harmadik jogalapról, amely szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó HTM az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett előnyt biztosít a Dunamenti Erőmű számára*

97. Harmadik jogalapjával a Dunamenti Erőmű azt rója fel a Törvényszéknek, hogy a megtámadott ítélet 67–70. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor – azáltal, hogy 2004. május 1-jét tekintette referencia-időpontnak – kizárta a támogatás fennállására vonatkozó értékeléséből a Dunamenti Erőmű privatizációját. A Dunamenti Erőmű szerint az arra vonatkozó értékelés, hogy a szóban forgó HTM állami támogatást jelent-e, jogszerűen nem folytatható le a privatizáció és annak körülményei figyelembevétele nélkül, mivel a HTM a privatizációt megelőző intézkedés volt, és mint ilyen, a privatizációs intézkedések szerves részét képezte.

98. Ezt követően, fellebbezésének 49–66. pontjában a Dunamenti Erőmű három érvet ad elő annak alátámasztására, hogy ha a Törvényszék figyelembe vette volna a privatizáció körülményeit, arra a következtetésre jutott volna, hogy a HTM nem jelent előnyt, vagy legalábbis ezt az előnyt a Dunamenti Erőmű nem tartotta meg.

99. Először, az MVM magánbefektetőként járt el, és a Dunamenti Erőmű eladásából származó nyereség maximalizálására törekedett (a fellebbezés 49–54. pontja).

100. Másodszor, bár a HTM előnyt jelentett, a Dunamenti Erőmű Electrabel által versenytárgyalási eljárás eredményeként történő megvásárlása azonban kompenzálta az állítólagos előnyt (a fellebbezés 55–62. pontja).

101. Harmadszor, Magyarország csatlakozása nem módosította a HTM és a Dunamenti Erőmű privatizációja közötti kapcsolatot, és semmilyen hatással nem volt arra a tényre, hogy a HTM semmilyen előnyt nem biztosított a Dunamenti Erőmű számára (e fellebbezés 63–67. pontja, a fellebbezés 41–62. pontjával összefüggésben).

1. Az elfogadhatóságról

102. A Bizottság szerint a harmadik jogalap ténykérdésre irányul, ezért elfogadhatatlan. Mivel a Törvényszék a támogatás fennállásának megállapítása szempontjából helyesen tekintette referencia-időpontnak Magyarország Unióhoz való csatlakozása időpontját, a megtámadott ítélet 68–70. pontjában helyesen ítélte úgy, hogy a HTM által a Dunamenti Erőmű számára biztosított előny fennállásának megállapítása csak ehhez az időponthoz, és a helyzetnek az ugyanezen időpontban előre látható alakulásához kapcsolódhat.

103. Nem értek egyet a Bizottság ezen álláspontjával, amely véleményem szerint a fellebbezés téves értelmezésén alapul. Ez a jogalap ugyanis nem arra vonatkozik, hogy milyen tényezők kapcsolódhatnak a 2004. május 1-jével kezdődő időszakhoz, hanem arra, hogy bár a referencia-időpont 2004. május 1-je, a Törvényszék jogosan zárhatott-e ki bizonyos tényezőket az értékeléséből, különösen a privatizáció és a szóban forgó HTM közötti szoros kapcsolatot pusztán azon tény alapján, hogy azok megelőzték ezen időpontot.

2. A jogalap érdeméről

a) Az azzal kapcsolatos harmadik részről, hogy a Törvényszék a megtámadott határozatnak a támogatás fennállása tekintetében történő felülvizsgálata során azzal az indokkal utasította el a Dunamenti Erőmű privatizációja körülményeinek figyelembevételét, hogy azok a csatlakozás időpontját megelőzték.

104. Harmadik jogalapjával a Dunamenti Erőmű előadja, hogy a megtámadott ítélet 68–70. pontjában a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a Dunamenti Erőműnek a megtámadott ítélet 67. pontjában bemutatott érveit „el kell utasítani a HTM-ek értékelése tekintetében releváns, 2004. május 1-jével kezdődő időszak tekintetében, mivel azok lényegében a kilencvenes évek közepén lezajlott privatizáció körülményein alapulnak”. [28]

105. Mindjárt az elején meg kell jegyezni, hogy sem a Bizottság, sem a Törvényszék nem vitatta a szoros kapcsolatot a HTM Dunamenti Erőművel való megkötése és a Dunamenti Erőmű privatizációja között. A Bizottság ugyanis a megtámadott határozat (174) preambulumbekezdésében elismerte, hogy „a legtöbb villamosenergia-termelő elismerte […], hogy a HTM-ek által kínált garanciák nélkül nem ruházott volna be ezekbe az erőművekbe”, és az egyik termelő előadta, hogy „[a] HTM a bankok számára egy fontos tényező [volt] a befektetés finanszírozásának hajlandósága és a működési költségek folyamatos előfinanszírozása tekintetében”.

106. A megtámadott határozat (186) preambulumbekezdésében a Bizottság jelezte, hogy „a kilencvenes évek magyarországi piaci körülményei között a HTM-ek vezérelve, azaz a befektetés megtérülésének garanciája volt az alapvető feltétele annak, hogy a szükséges beruházások megvalósulhassanak”.

107. Amint azt a jelen indítvány 5–11. pontjában kifejtettem, egyértelmű, hogy a HTM-ek megkötése az erőművekkel és a privatizáció ugyanazon folyamat részei voltak, és lehetetlen az egyiket a másik figyelembevétele nélkül vizsgálni.

108. A Dunamenti Erőmű tehát azt rója fel a Törvényszéknek, hogy helyben hagyta a Bizottság megközelítését egyrészt a tekintetben, hogy a privatizáció körülményei közt a HTM „alapvető feltétele” volt a Dunamenti Erőmű nyereséges vagy „piaci feltételek szerinti” eladásának, másrészt abban, hogy teljesen figyelmen kívül hagyta ezt az „alapvető feltételt” az ugyanezen HTM-nek az állami támogatásokra vonatkozó szabályokra tekintettel történő értékelése során, és így tévesen alkalmazta a magánbefektető kritériumát.

109. A Bizottság szerint ezt az érvelést el kell utasítani, ha a Törvényszék megalapozottan állapította meg, hogy a releváns referencia-időpont Magyarország Unióhoz történő csatlakozásának időpontja volt, amely esetben nem releváns az ezt az időpontot közel egy évtizeddel megelőző ügyleteket figyelembe venni.

110. A Bizottságnak a tárgyaláson előadott észrevételei szerint „ami egy tagállamban az Unióhoz való csatlakozása előtt történik, az – szélsőségesen fogalmazva – közömbös az állami támogatások területe szempontjából, kivéve, ha a csatlakozást követően hatással van a belső piacra”. [29] A Bizottság szerint valamennyi, a csatlakozást megelőző – így különösen a HTM-ekkel 1995-ben elérni kívánt célkitűzésekkel kapcsolatos – ténybeli körülmény kizárása a csatlakozási okmányból és annak szerzői szándékából következik, amelyet tiszteletben kell tartani.

111. Nem osztom a Bizottság ezen álláspontját.

28 — 68. pont.

29 — Nem hivatalos fordítás („It is a matter of indifference, to be quite brutal, as to what happens in the acceding Member State in the period prior to accession from the point of view of the State aid discipline, unless it spills over into the internal market after the accession has taken place”).

112. Véleményem szerint a csatlakozás időpontjának mint referencia-időpontnak a hasznossága először is azon időpont azonosításában áll, amelyre tekintettel meg kell vizsgálni, hogy az esetlegesen állami támogatásnak minősülő intézkedés még alkalmazandó-e. Ha már nem az, akkor azt a Bizottság az állami támogatásokra vonatkozó szabályok szerint már nem elemezheti. [30]

113. Abban az esetben, ha – mint a jelen ügyben is – a szóban forgó intézkedés a csatlakozás időpontjában még mindig alkalmazandó, a referencia-időpont szolgál annak az időpontnak az azonosítására is, amikor azt kell értékelni, hogy az állami támogatásnak minősül-e, annak figyelembevételével, hogy egy olyan intézkedés, amely meghozatalának időpontjában nem minősül állami támogatásnak, az érintett piac szerkezetének megváltozása során azzá válhat. [31]

114. Ezzel szemben a csatlakozás időpontjának referencia-időpontként történő alkalmazása, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 68–70. pontjában megállapította, önmagában és automatikusan nem zárja ki az ezen időpont előtti tényezők figyelembevételét, amelyek a magánbefektető kritériumának helyes alkalmazása szempontjából relevánsak lehetnek.

115. A Bíróság egyébiránt – bár a csatlakozás különleges helyzetének keretein kívül – hangsúlyozta a magánbefektető kritériumának alkalmazása során valamennyi releváns tényező átfogó értékelésének jelentőségét. Így a Bizottság kontra EDF ítéletének (C-124/10 P, EU:C:2012:318) 86. pontjában a Bíróság kimondta, hogy „a Bizottság feladata olyan *átfogó mérlegelés* lefolytatása, amely az e tagállam által szolgáltatott adatokon kívül figyelembe veszi a jelen ügyben releváns minden egyéb olyan adatot, amely lehetővé teszi számára annak eldöntését, hogy a szóban forgó intézkedés az említett tagállam részvényesi vagy közhatalmi minőségéből ered. […] [E] szempontból különösen az intézkedés természete és tárgya, *a hátterét képező összefüggések*, valamint *az elérni kívánt cél* és az említett intézkedésre vonatkozó szabályok *lehetnek relevánsak*” [32].

116. A Bíróság ezt követően ezen ítélet 104. és 105.pontjában hozzátette, hogy „az ilyen információk vizsgálatát pedig a Bizottság csak akkor tagadhatja meg, ha az előterjesztett bizonyítékok a kérdéses beruházás végrehajtásáról szóló döntés meghozatalát *követően* keletkeztek”, valamint hogy „a magánbefektető kritériumának alkalmazása szempontjából csak a beruházás végrehajtásáról szóló döntés meghozatalának időpontjában rendelkezésre álló adatok és előrelátható fejlemények relevánsak [*még akkor is], ha – mint a jelen esetben – a Bizottság olyan beruházás vonatkozásában vizsgálja az állami támogatás fennállását, amelyet nem jelentettek be neki, és amelyet az érintett tagállam a bizottsági vizsgálat lefolytatása idején már végrehajtott*” [33].

117. A Bíróság az Olaszország és SIM 2 Multimedia kontra Bizottság ítéletének (C-328/99 és C-399/00, EU:C:2003:252) 41. pontjában egy 1994 előtt lezajlott feltőkésítési ügylettel kapcsolatban a magánbefektető kritériumának értékelésekor figyelembe vette az 1993-as üzleti év nettó eredményét, valamint azt a körülményt, hogy „ezen eredmény hátterében olyan gazdasági recesszió állt, amely a növekedés lelassulását, a verseny erősödését, és az európai elektronikai kiskereskedelmi szektorban az árak jelentős növekedését vonta maga után, amely szektornak a visszaesése 1992-ben kezdődött”, annak megállapítása érdekében, hogy egy magánbefektető nem eszközölte volna a szóban forgó tőkejuttatásokat.

30 — Lásd *a contrario*: 2008/214 határozat; 2009/174 határozat és 2010/690 határozat.

31 — Lásd a jelen indítvány 79–82. pontját.

32 — Kiemelés tőlem. Lásd továbbá ebben az értelemben: Olaszország és SIM 2 Multimedia kontra Bizottság ítélet (C-328/99 és C-399/00, EU:C:2003:252, 41. pont).

33 — Kiemelés tőlem.

118. Hasonlóképp, a csatlakozással össze nem függő helyzetben a Bíróság megsemmisítette a Bizottság egy határozatát, többek között azért, mert „a Bizottság tévesen alkalmazta a magánbefektető kritériumát, mivel a Stardust számára nyújtott kölcsönöket és garanciákat nem az azok nyújtása időszakának összefüggésében vizsgálta” [34].

119. Ezek a megfontolások alkalmazandóak a jelen ügyhöz hasonló olyan esetben is, ahol a szóban forgó intézkedést az érintett tagállamnak az Unióhoz való csatlakozását megelőzően hozták meg. A magánbefektető kritériumának Bizottság általi alkalmazása és annak a Törvényszék általi helybenhagyása, valamint az állami támogatás fennállásának ebből eredő elemzése ugyanis látszólagossá válhat, ha abból releváns tényezőket kizárnak – ahogyan azt a Törvényszék tette a megtámadott ítélet 68–70. pontjában – pusztán azzal az indokkal, hogy azok a csatlakozást megelőzően következtek be.

120. Ez a látszólagosság abban állna, hogy a magánbefektető kritériumának értékelésekor azt a kérdést kellene feltenni, hogy a „Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor fennálló piaci körülmények között egy átlagos piaci szereplő a HTM-ekben foglalthoz hasonló garanciát adott volna-e a termelőknek” [35], annak figyelembevétele nélkül, hogy egy feltételezett piaci szereplő, aki, ahogy 1995-ben a Magyar Állam, a privatizációnak a jelen indítvány 5. pontjában kifejtett célkitűzései mellett olyan erőművet akarna eladni, amelynek fizikai és anyagi helyzetére tekintettel egyetlen befektető sem kaphat elegendő garanciát arra, hogy annak tevékenységét folytatni tudja és hosszú távon rálátása lesz a befektetéseire.

121. Márpedig, ha a magánbefektető kritériumának alkalmazásakor fel kell tenni a kérdést, hogy a csatlakozás időpontjában egy feltételezett piaci szereplő úgy cselekedett volna-e, mint az állam, nem lehet pusztán azon az alapon kizárni azon releváns ténybeli körülményeket, amelyek a szóban forgó támogatási intézkedés meghozatalát szükségessé tették, hogy azok megelőzték a csatlakozás időpontját, mert ez az államot és a feltételezett piaci szereplőt nem összehasonlítható helyzetbe hozná, ami szükségképpen mindkettőjüket eltérő döntés meghozatalára vezetné.

122. Ez azt jelenti, hogy a magánbefektető elvének helyes alkalmazása annak a kérdésnek a feltevését jelentené, hogy egy feltételezett piaci szereplő a liberalizáció előtt álló piacon [36] az 1995-ös gazdasági körülményekkel szembesülve mit tett volna 2004. május 1-jén annak érdekében, hogy a Dunamenti Erőművet a lehető legjobb áron adja el, követve ugyanakkor az 1995-ben a Magyar Állam által követett célkitűzéseket, tudniillik a lehető legalacsonyabb költségek mellett biztosítani az energiaellátás biztonságát, korszerűsíteni az infrastruktúrát, különös figyelemmel a mindenkori környezetvédelmi szabványokra, valamint elvégezni az áramszolgáltatási ágazat szükséges szerkezeti átalakítását.

123. A Bizottságnak a tárgyaláson előadott állításával ellentétben úgy vélem, hogy a magánbefektető kritériumának ez az alkalmazása nem ellentétes a csatlakozási okmánnyal vagy szerzőinek akaratával. Ha a HTM-et ugyanis ezen okmány értelmében új támogatásnak kell tekinteni, vagyis olyan támogatásnak, amelyet első alkalommal 2004. május 1-jén nyújtanak, ezen okmányban semmi nem akadályozza a Bizottságot abban, hogy az említett kritérium alkalmazása során figyelembe vegye a HTM-ek megkötésekor az MVM által követett gazdasági és kereskedelmi célkitűzéseket.

124. Következésképpen úgy vélem, hogy a csatlakozás előtti releváns tényezőket figyelembe lehet venni a magánbefektető kritériumának a csatlakozás időpontjában történő alkalmazásakor.

34 — Franciaország kontra Bizottság ítélet (C-482/99, EU:C:2002:294, 81. pont).

35 — A megtámadott határozat (177) preambulumbekezdése.

36 — Az európai villamosenergia-piac liberalizációjához vezető folyamat a 96/92 irányelvvel kezdődött, amelynek célja a villamosenergia-piac megnyitása volt a verseny előtt. A villamosenergia-piac liberalizációjára vonatkozó határidőket a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv határozta meg (HL L 176., 37. o; magyar nyelvű különkiadás 12. kötet, 2. fejezet, 211. o.), amelyet a nem háztartási fogyasztók tekintetében legkésőbb 2004. július 1-ig, a háztartási fogyasztók tekintetében legkésőbb 2007. július 1-ig kellett átültetni. A referencia-időpontban tehát a magyar villamosenergia-piac liberalizáció előtt állt.

125. Ellentmondásos módon, amint azt már jeleztem [37], ahogyan második jogalapjában a Dunamenti Erőmű is tette, ez az álláspont megfelel a Bizottság által különösen a GE Capital Bank, Postabank és PZL Hydral határozataiban követett gyakorlatának, amelyekben a Bizottság rendszeresen figyelembe vette egy támogatás fennállásának értékelésekor a referencia-időpontot, [38] vagyis az érintett tagállamok csatlakozásának időpontját megelőző ténybeli körülményeket.

126. Hivatkozom különösen a Postabank ügyben hozott 2009/174 határozatra, amely szintén a Magyarország által a csatlakozását megelőzően meghozott támogatási intézkedést érintett. Ezen határozat (55) és (56) preambulumbekezdésében a Bizottság, álláspontom szerint helyesen, úgy ítélte meg, hogy „[a] magyar hatóságok 2003. évi viselkedésének a piacgazdasági magánbefektető elve alapján történő értékelése tekintetében meg kell jegyezni, hogy a Bizottság nem kérdőjelezi meg a Postabank privatizációs eljárását, és elismeri, hogy a Postabankot nyílt versenyeljárás keretében a legmagasabb ajánlatot tevőnek adták el”, valamint hogy „[e]z a tény azonban nem elégséges feltétele annak, hogy jelen esetben kizárjuk az előny fennálltát”. [39]

127. Álláspontom szerint ez a bekezdés tartalmazza a helyes álláspontot, tudniillik azt, amely szerint egy, a jelen ügyhöz hasonló esetben a csatlakozást megelőző releváns körülményeket figyelembe kell venni a magánbefektető kritériumának alkalmazásakor, anélkül hogy az önmagában elegendő lenne az előny fennállásának kizárásához.

128. A fentiekből következik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor elutasította a Dunamenti Erőmű arra alapított érveit, hogy a Bizottság a magánbefektető kritériumának alkalmazása felülvizsgálatakor nem vette figyelembe a HTM és a privatizáció közötti szoros kapcsolatot, kizárólag azon indok alapján, hogy az Magyarország csatlakozásának időpontját megelőzte, és ítéletét ebben a tekintetben hatályon kívül kell helyezni.

b) Az első részről, amely a Dunamenti Erőmű előnyének abból fakadó fennállására vonatkozott, hogy az MVM HTM-et kötött vele, amely így magánbefektetőként eljárva a Dunamenti Erőmű eladásából eredő nyereség maximalizálására törekedett

129. A Dunamenti Erőmű álláspontja szerint ő maga és az Electrabel semmilyen előnyben nem részesült a HTM-ből, tekintettel arra, hogy a HTM Dunamenti Erőművel való 1995. október 10-én történt megkötésekor az MVM csak a Dunamenti Erőmű eladásából származó bevételek maximalizálására törekedett, ahogy azt egy magánbefektető is tenné.

130. Ez az érv nem fogadható el, mivel az, hogy a Dunamenti Erőmű privatizációja nyílt versenytárgyalás útján történt, ahol a legmagasabb ajánlatot (tudniillik az Electrabelét) fogadták el, csak abban az esetben releváns, ha az állami támogatásnak minősíthető intézkedés maga a Dunamenti Erőmű eladása volt. Márpedig a jelen esetben nem ez a helyzet, mivel a szóban forgó intézkedést az MVM által a Dunamenti Erőművel kötött HTM jelentette.

131. Továbbá, amint azt a Bizottság is jelezte, a Dunamenti Erőmű összetéveszti az Electrabel mint a Dunamenti Erőmű megvásárlója tekintetében fennálló előnyt a saját maga tekintetében fennálló előnnyel. Az a tény ugyanis, hogy az Electrabel esetében nem állt fenn előny, nem zárja ki azt, hogy a Dunamenti Erőmű esetében viszont fennállt.

37 — Lásd a jelen indítvány 89–94. pontját.

38 — Lásd többek között: a 2008/214 határozat (81) és (82) preambulumbekezdése; a 2009/174 határozat (57) preambulumbekezdése, valamint 2010/690 határozat (169) és azt követő preambulumbekezdései.

39 — Nem látom, hogy a Bizottság Postabank ügyben hozott határozata – amint azt a Törvényszék állítja – ebben az összefüggésben miért lenne irreleváns pusztán azon az alapon, hogy az különleges esetet érint, és semmilyen kapcsolata nincs a megtámadott határozattal, lásd: Tisza Erőmű kontra Bizottság ítélet (T-468/08, EU:T:2014:235, 89. pont).

132. Ezért álláspontom szerint a Dunamenti Erőműnek az AceaElectrabel kontra Bizottság ítéletre (T-303/05, EU:T:2009:312) alapított, annak alátámasztására irányuló érvei, hogy az Electrabel és a Dunamenti Erőmű egyetlen gazdasági egységet alkotott, nem változtatnak semmit a fentiekben foglalt elemzésen. Még ha ugyanis az Electrabelt és a Dunamenti Erőművet egyetlen gazdasági egységnek lehetne is tekinteni, ez sem zárná ki az előny fennállását ezen egység tekintetében, amely a HTM-ben részesült.

133. Következésképpen a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor elutasította a Dunamenti Erőmű arra alapított érvét, hogy a szóban forgó HTM Dunamenti Erőművel való megkötésével az MVM magánbefektetőként eljárva az annak eladásából eredő nyereség maximalizálására törekedett.

c) Az azon kérdésre vonatkozó második részről, hogy ha a privatizációs ár magában foglalja a támogatás értékét is, akkor a támogatást az eladott vállalkozásnak vagy az eladónak kell-e visszatérítenie

i) A felek érvelése

134. A Dunamenti Erőmű álláspontja szerint, még ha a privatizációja során számára előnyt is biztosítottak, megvásárlója ezt az előnyt visszafizette a Magyar Állam számára, mivel a HTM megjelent a megvásárló által az államnak a versenytárgyalás útján lefolytatott privatizációja során megfizetett árban.

135. A Dunamenti Erőmű a Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456) 78. pontjára hivatkozik, amelyben a Bíróság megállapította, hogy „főszabály szerint, ha a támogatás kedvezményében részesült valamely társaságot piaci áron értékesítették, az eladási árban megjelennek a korábbi támogatás következményei, a támogatásból származó előnyök pedig az említett társaság eladójánál maradnak. Ebben az esetben az eredeti állapot helyreállítását elsősorban úgy kell biztosítani, hogy az eladó téríti vissza a támogatást”.

136. Ezen az alapon a Dunamenti Erőmű arra következtet, hogy ha a HTM megjelent a Magyar Államnak fizetett privatizációs árban, akkor az előny is ez utóbbinál maradt, így a Dunamenti Erőművet nem lehet az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami forrásból származó előny kedvezményezettjének tekinteni.

137. Ezzel szemben a Bizottság álláspontja szerint a Dunamenti Erőmű ismét összekeveri az egy megvásárolt egység (egy támogatás kedvezményezettje) számára biztosított támogatást az ezen egység megszerzője számára nyújtott támogatással.

138. A Bizottság a Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456) 78. pontját *obiter dictumnak* tekinti, és ezzel szemben a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) 81. pontjára hivatkozik, amelyben a Bíróság, megállapítva, hogy „[a] szóban forgó ügyben a jogellenes támogatásban részesülő vállalat megőrzi jogi személyiségét és saját nevében továbbra is folytatja az állami támogatással segített tevékenységeket”, kimondta, hogy „[e]nnélfogva rendszerint továbbra is ez a vállalat élvezi az említett támogatásokhoz kapcsolódó versenyelőnyt, és ezért ezt a vállalatot kell kötelezni a támogatásokkal megegyező összeg visszafizetésére. Az ilyen támogatások visszafizetésére tehát a vásárló nem kötelezhető”.

139. A Bizottság szerint a Németország kontra Bizottság ítéletében (C-277/00, EU:C:2004:238) a Bíróság egyértelműen eltért a Banks-ítélettől (C-390/98, EU:C:2001:456).

ii) Értékelés

– Előzetes észrevételek

140. Előzetesen meg kell jegyezni, hogy mind a Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456), mind a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) azon személy azonosítására vonatkozik, akinek a támogatást vissza kell térítenie, nem pedig magának a támogatásnak a fennállására.

141. Következésképpen, bár a Dunamenti Erőmű érveit a támogatás fennállására vonatkozó harmadik jogalap keretében terjeszti elő, azok valójában önálló jogalapot képeznek, amelyet a Bíróságnak meg kell vizsgálnia, még akkor is, ha – ellentétben azzal, amit a jelen indítvány 128. pontjában javasolok – úgy ítéli meg, hogy a Törvényszék jogosan utasította el a magánbefektető kritériumának alkalmazásakor a HTM és a Dunamenti Erőmű privatizációjának szoros kapcsolata figyelmen kívül hagyására vonatkozó érveket.

142. Ha ugyanis a Bíróság nem ért egyet a javaslatommal, szükségszerűen fennáll a támogatás, amelyet Magyarországnak meg kell szüntetnie, és vissza kell téríttetnie. Ha ezzel szemben a Bíróság egyetért a javaslatommal, nem zárható ki, hogy a magánbefektető kritériumának helyes alkalmazása – azonos vagy eltérő összegű – támogatás fennállásának megállapításához vezet.

143. Mindkét esetben meg kell tehát határozni, hogy a szóban forgó támogatást az eladott vállalkozásnak kell-e visszatérítenie, ami a Bizottság álláspontja, vagy az eladónak, ami a Dunamenti Erőmű álláspontja, mivel „[n]em követelhető […] a vevőtől, hogy az ilyen támogatásokat térítse vissza” [40] abban az esetben, ha a kedvezményezett vállalkozást a piaci feltételeknek megfelelően adták el.

– A támogatás visszafizetésére vonatkozó kötelezettségnek azt kell terhelnie, aki továbbra is élvezi az abból származó versenyelőnyt

144. Nyilvánvaló, hogy a Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456) és a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) látszólag ellentmondó javaslatokat támogatnak. Az egyetlen pont, amelyben egybehangzók, az, hogy a vevő nem lehet felelős a támogatás visszafizetéséért. [41]

145. Bár igaz, hogy a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) későbbi, mint a Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456), azt öt bíróból álló tanács, nevezetesen a hatodik tanács hozta, míg a Banks-ítéletet tizenegy bíróból álló tanács (az akkori „nagytanács”) hozta, és később arra többször hivatkoztak. [42]

146. Amint azt Tizzano főtanácsnok a Németország kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa (C-277/00, EU:C:2003:354) 82. pontjában kifejtette, „a Bíróság két álláspont között egyensúlyoz: aközött, amely szerint a támogatást minden esetben a kedvezményezett társaságnak kell visszafizetnie, valamint aközött, hogy ha a részesedést a támogatás nyújtását követően az említett társaság piaci értékének megfelelő árért adták el, akkor azt az eladónak kell visszafizetnie”.

40 — Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238, 81. pont). Lásd továbbá: Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-214/07, EU:C:2008:619, 16. pont).

41 — Lásd: Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456, 77. pont) és Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238, 80. pont).

42 — Lásd: Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság ítélet (C-74/00 P és C-75/00 P, EU:C:2002:524, 180. pont); Olaszország és SIM 2 Multimedia kontra Bizottság ítélet (C-328/99 és C-399/00, EU:C:2003:252, 83. pont); Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-37/14, EU:C:2015:90, 83. pont).

147. A Németország kontra Bizottság ítéletet (C-277/00, EU:C:2004:238) követően a Bíróság egyébiránt továbbra is ugyanezen két álláspont között egyensúlyozott. Miután a Bizottság kontra Franciaország ítélete (C-214/07, EU:C:2008:619) 58. pontjában kimondta, hogy „[ha a tevékenységüket megszüntető és eszközeiket átruházó kedvezményezettek esetében] a támogatási elemet a piaci áron értékelték és belefoglalták a vételárba, […] nem tekinthető úgy, hogy a vevő a többi piaci szereplővel szemben előnyben részesült (a […] Németország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 80. pontja)”, a Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-37/14, EU:C:2015:90) 83. pontjában kimondta, hogy a támogatás kedvezményezettjének piaci feltételek melletti eladása, „még ha be is bizonyosodik, önmagában nem érinti a visszatérítési kötelezettséget, az érintett tagállam ugyanis köteles visszatéríttetni [a támogatást] *az eset körülményei szerint* vagy az eladott vállalkozással (Németország kontra Bizottság ítélet, C-277/00, EU:C:2004:238, 81. pont), vagy az eladóval (Banks-ítélet, C-390/98, EU:C:2001:456, 78. pont, valamint a Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság ítélet, C-74/00 P és C-75/00 P, EU:C:2002:524, 180. pont)”[43], ami továbbra is nyitva hagyja a lehetőséget, hogy a támogatást vagy az eladóval, vagy az eladott vállalkozással lehessen visszatéríttetni, anélkül, hogy meghatározta volna az „eset körülményei szerint” kifejezés alkalmazásában a megkülönböztetéshez szükséges kritériumokat.

148. Hogy a kérdés még összetettebb legyen, az a tény, hogy a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) kétféle támogatásra vonatkozott, az egyiket egy olyan társaságnak nyújtották, amelynek részvényeit adták el (share deal), a másikat pedig egy olyan társaságnak, amelynek az eszközeit adták el (asset deal),[44] azt a látszatot keltette, hogy a kétféle eladást meg kell különböztetni egymástól.

149. Ezért Sharpston főtanácsnok a Bizottság kontra Franciaország ügyre vonatkozó indítványa (C-214/07, EU:C:2008:343) 57. pontjában azzal kísérelte meg magyarázni a Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456) és a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) közötti különbséget, hogy „[a Banks-]ügy […] részvények adásvételéről szólt. A jelen ügyben eszközök adásvételéről van szó, amelyre a Németország kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben kidolgozott teszt alkalmazandó megfelelően. A Bíróság ítéletében a Banks-ügyben lefektetett megközelítést vette át, módosítva azt a részvények helyett az eszközök adásvételével kapcsolatos sajátosságokkal, és a módosított megközelítést alkalmazta az eszközök adásvételére. Nem látok okot a Németország kontra Bizottság ügyben lefektetett megközelítéstől való eltérésre”.

150. A bizonytalanság csak növekszik a Bizottság által ezekben a különböző ügyekben képviselt eltérő, esetenként ellentmondó álláspontok elemzésével.

151. A Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-214/07, EU:C:2008:619) alapjául szolgáló ügyben előterjesztett válaszának 38. pontjában a Bizottság „hasznosnak tart[otta] emlékeztetni arra, hogy az eszközök átszállása esetén (asset deal), szemben a részvények átszállásának esetével (share deal) fontos megvizsgálni ezen ügyletek pénzügyi feltételeit is. Ha rendes piaci feltételek között történik meg az eszközök adásvétele, a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a támogatási elemet a piaci árban figyelembe vették, és az része a vételárnak, így az eszközök vevőjét főszabály szerint nem lehet úgy tekinteni, mint aki előnyben részesült, mivel ebben az esetben a támogatás kedvezménye az eladónál marad.”

152. A Bizottság kontra Franciaország ügyben (C-37/14, EU:C:2015:90) benyújtott keresetlevelének 87–89. pontjában a Bizottság „egy kedvezményezett társaság részvényei egy részének vagy egészének”[45] adásvételével összefüggésben előadta, hogy „[e]gy támogatás kedvezményezettjének minősülő társaság piaci áron történő adásvétele következtében meg kell határozni, hogy ki a támogatás valódi kedvezményezettje, akinek azt így vissza kell térítenie. Az adott ügy körülményeire tekintettel ez vagy az eladó, vagy az eladott társaság lehet. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kiderül, hogy a támogatást főszabály szerint az eladott vállalkozással kell visszatéríttetni […] Mindazonáltal *a Bíróság úgy ítélte*

43 — Kiemelés tőlem.

44 — Lásd az ítélet 78. és 84. pontját.

45 — Lásd a 85. pontot.

meg, hogy a támogatás összegét az eladónak kell visszatérítenie abban az esetben, ha továbbra is ő élvezi a vételárban szereplő támogatásból származó előnyt. *Ez a helyzet különösen akkor, ha bebizonyosodott, hogy a vételár figyelembe veszi a jogellenes támogatást, amelyhez visszatérítési kötelezettség kapcsolódhat*, vagy ha a támogatás kedvezményezettjét jelentő társaság adásvételi szerződése kifejezetten kimondja, hogy az eladónak kell az eladott egység által kapott támogatásokat visszafizetnie abban az esetben, ha azok jogellenesnek és összeegyeztethetetlennek bizonyulnak”. [46]

153. A Bizottság hozzátette, hogy „ilyen rendelkezés hiányában a legtöbb adásvételi szerződésben szerepel, hogy az eladó felelősséget vállal az eladott vállalkozás tartozásaiért. Ebben az esetben az eladott vállalkozásnak vissza kell fizetnie a jogellenes támogatást, és a tartozásokért való felelősség vállalásáról szóló kikötés alapján a vevő követelheti azt az eladótól. Ez a kérdés az alkalmazandó szerződéses rendelkezésektől függ, és az nem tartozik a tulajdonképpeni […] visszatéríttetési eljárás körébe”.

154. A jelen ügyben a Bizottság előadja, [47] hogy a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) módosította a Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456) 78. pontjában lefektetett elvet, amelynek értelmében a támogatást a kedvezményezettnek kell visszafizetnie, még akkor is, ha az utóbbit piaci feltételek mellett eladták, és a támogatás értéke szerepelt a vételárban.

155. Álláspontom szerint a jelen ügyet fel kell használni azon elvek egyértelmű rögzítésére, amelyek a támogatás visszatéríttetésére alkalmazandóak az olyan – a jelenlegihez, valamint a Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456), az Olaszország és SIM 2 Multimedia kontra Bizottság ítélet (C-328/99 és C-399/00, EU:C:2003:252), a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238), valamint a Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-37/14, EU:C:2015:90) alapjául szolgálóakhoz hasonló – ügyekben, ahol a támogatás kedvezményezettjét piaci feltételek mellett eladták, és a támogatás értéke szerepelt a vételárban.

156. Amint azt a Bíróság a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) 81. pont jában kimondta, álláspontom szerint ez „[azt] a vállalat[ot, amely] élvezi [a támogatáshoz] kapcsolódó versenyelőnyt, […] kell kötelezni a [támogatásokkal] megegyező összeg visszafizetésére”. A visszatéríttetésnek tehát abban az értelemben az előnyt kell követnie, hogy az előnnyel érintett vagy továbbra is ebben a kedvezményben részesülő egységnek kell azt visszafizetnie, akár az eszközök, akár a részvények adásvételéről van szó, mégpedig az alábbiak miatt.

157. Először, a jelen ügy tényállása, tudniillik egy társaság számára közvetlenül annak privatizációját megelőzően támogatás nyújtása azt mutatja, hogy a Banks-ítélet (C-390/98, EU:C:2001:456) 78. pont jában foglalt elv, amely szerint a támogatást az eladónak kell visszafizetnie, az állami támogatások területén a joggal való visszaélés büntetlenségének lehetőségét nyitja meg azzal, hogy lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy állami vállalkozásoknak támogatásokat nyújtsanak, tudva azt, hogy ha a jövőre nézve a támogatást meg is kell szüntetni, a privatizáció lehetővé teszi ezen vállalkozások számára, hogy megtartsák a megszüntetés időpontjáig eltelt idő során felhalmozott előnyüket.

158. Másodszor, ha „a támogatásban részesített társaság nem szűnik meg és tovább folytatja piaci tevékenységét, a támogatás versenytorzító hatását csak akkor lehet megszüntetni (vagy legalább csökkenteni), ha a visszafizetési kötelezettséget ezen társasághoz telepítjük: csak ezzel biztosítható, hogy »a kedvezményezett elveszti azt az előnyt, amelyet piaci versenytársaival szemben élvezett, és helyreáll a támogatás nyújtása előtti állapot« (Bizottság kontra Olaszország ítélet [C-348/93, EU:C:1995:95, 27. pont]. Ugyanebben az értelemben lásd továbbá: Spanyolország kontra Bizottság ítélet [C-480/98, EU:C:2000:559, 35. pont])” [48].

46 — Kiemelés tőlem.

47 — Lásd a jelen indítvány 137–139. pontját.

48 — Lásd: Tizzano főtanácsnok Németország kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványának83. pontja (C-277/00, EU:C:2003:354).

159. Harmadszor, „bár igaz, hogy [az eladó], aki a kedvezményezett társaságban való részesedését az e társaságnak a támogatás nyújtását követő piaci értékét tükröző áron adja el, előnyt szerez a társaság újraértékeléséből, nem kevésbé nyilvánvaló az sem, hogy ez az esetleges előny nem szünteti meg a kedvezményezett társaság versenytársakkal szembeni előnyét. Éppen ez utóbbi előny az, amely meghatározza a verseny torzulását, és amelyet így a támogatások visszatéríttetése útján meg kell szüntetni, míg a részesedés eladásából származó pénzügyi előny nem feltétlenül van hatással a piacok versenyszerű működésére, mivel az, hogy valaki részesedést ad el, nem feltétlenül jelenti azt, hogy ez egy gazdasági szereplő.” [49]

160. Végül „az ellenkező eset, amikor különleges körülményekre tekintettel a támogatást az eladóval kell visszatéríttetni, jelentős bizonytalanságot eredményez, mivel gyakran nehéz bizonyítani, hogy a vételár teljes mértékben tükrözi a kedvezményezett társaságnak a támogatás nyújtását követő piaci értékét, és semmiképpen sem csökkenti annak a kockázatát, hogy ennek a társaságnak vissza kelljen fizetnie legalább a támogatások egy részét” [50].

161. Ezen okoknál fogva, ha „a jogellenes támogatásban részesülő vállalat megőrzi jogi személyiségét és saját nevében továbbra is folytatja az állami támogatással segített tevékenységeket […], rendszerint továbbra is ez a vállalat élvezi az említett támogatásokhoz kapcsolódó versenyelőnyt, és ezért ezt a vállalatot kell kötelezni a támogatásokkal megegyező összeg visszafizetésére” [51].

162. A főszabály tehát az, hogy a támogatást az eladott vállalkozással, a jelen esetben a Dunamenti Erőművel kell visszafizettetni, nem pedig az eladóval, a jelen esetben az MVM-mel vagy a Magyar Állammal.

163. Hozzá kell tenni, hogy amint azt a Bíróság a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) 84–97. pontjában kifejtette, az a szabály, hogy annak kell a támogatást visszafizetnie, aki továbbra is élvezi az ahhoz kapcsolódó versenyelőnyt, azokban az esetekben is alkalmazandó, amikor az eszközök adásvétele vagy más ügylet következtében a kedvezményezettől valamennyi eszközét elvonták annak érdekében vagy azzal a következménnyel, hogy a támogatást vele ne lehessen visszatéríttetni (ami a jelen esetben nem áll fenn), azonban ezen kedvezményezett tevékenységét egy másik vállalkozás átvette, amelynek, mivel továbbra is élvezi a versenyelőnyt, vissza kell fizetnie a támogatást. [52] Az ellenkező esetben, tudniillik ha a kedvezményezett anélkül szüntette be a tevékenységét, hogy azt egy másik vállalkozás átvette volna, a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint teljességgel lehetetlen a támogatás visszatéríttetése. [53]

164. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy annak ellenére, hogy a Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238) 81. pontjában úgy tűnik, hogy a Bíróság különbséget tesz a kedvezményezettek között aszerint, hogy megőrizték-e jogi személyiségüket, [54] az EUMSZ 107. cikk, valamint a Szerződés versennyel kapcsolatos rendelkezései vállalkozásokról („undertakings”), és nem jogi személyiséggel rendelkező társaságokról beszélnek.

49 — Uo. (84. pont).

50 — Uo. (85. pont).

51 — Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238, 81. pont).

52 — Lásd ebben az értelemben: Németország kontra Bizottság ítélet (C-277/00, EU:C:2004:238, 86–97. pont); Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-214/07, EU:C:2008:619, 58. pont); Bizottság kontra Spanyolország ítélet (C-610/10, EU:C:2012:781, 104. pont).

53 — Lásd: Bizottság kontra Olaszország ítélet (C-454/09, EU:C:2011:650, 36. pont); Bizottság kontra Spanyolország ítélet (C-610/10, EU:C:2012:781, 104. pont).

54 — Ezt a megkülönböztetést megismétli a Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-214/07, EU:C:2008:619, 48. és 55. pont) is.

165. Ebben az értelemben, amint azt a Bíróság az ETI és társai ítélet (C-280/06, EU:C:2007:775) 43. pontjában a versenyjogi jogsértésekkel kapcsolatban kimondta, „a jogsértést elkövető jogalany, illetve a jogutódja jogi formája nem releváns. A jogsértés miatt e jogutódra történő szankciókiszabás tehát nem zárható ki önmagában azon tény miatt, hogy – mint az alapügyekben – utóbbinak más a jogállása és más szabályok szerint működik, mint a jogelőd.”

166. Következésképpen az az elv, amely szerint a támogatás visszafizetésének kötelezettsége azt a *vállalkozást* terheli, amely továbbra is élvezi az ahhoz kapcsolódó versenyelőnyt, lehetővé teszi a támogatás visszatéríttetését azzal a vállalkozással, amely átvette az állam által támogatott tevékenység végzését.

– A jelen ügyre történő alkalmazás

167. Mivel a jelen esetben a szóban forgó előnyt a HTM jelenti, az ezen HTM által biztosított versenyelőnyt, tudniillik a villamos energia hosszú távon garantált értékesítési árát a Dunamenti Erőmű élvezte és tartotta meg. A támogatást az állam részére tehát a Dunamenti Erőműnek kell visszafizetnie.

168. Abszurd lenne egyébiránt azt feltételezni egyrészt, hogy az előny a Dunamenti Erőműnél van, mivel a HTM eszközállományának részét képezi, de a támogatás jelentette előnyt az eladó állam élvezte. Nyilvánvalóan lehetetlen megszüntetni az előnyt az egyik vállalkozás tekintetében, és azt feltételezni, hogy a versenyelőny máshol megmarad, különösen, mivel a jelen ügyben a HTM torzította a versenyt és tette szinte lehetetlenné a magyar villamosenergia-piac liberalizációját azzal, hogy az új résztvevők számára drágábbá tette a belépést.

169. Kétségtelen, hogy ez a következtetés elvezethet ahhoz a helyzethez, amelyben Magyarországnak, ahogy már meg is tette, meg kell szüntetnie a HTM-et, ezzel együtt megtartva a vevő által megfizetett és a támogatás értékét magában foglaló árat, miközben a Dunamenti Erőműnek e támogatás értékét vissza kell fizetnie az államnak.

170. Mindazonáltal, amint azt a Bizottság a Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-37/14, EU:C:2015:90) alapjául szolgáló ügyben előterjesztett keresetlevelében megállapította, „ez a kérdés […] az alkalmazandó szerződéses rendelkezésektől függ, és az nem tartozik a [támogatásokra vonatkozó] […] visszatérítettési eljárás körébe”. Ugyanis „a legtöbb adásvételi szerződésben szerepel, hogy az eladó felelősséget vállal az eladott vállalkozás tartozásaiért. Ebben az esetben az eladott vállalkozásnak vissza kell fizetnie a jogellenes támogatást, és a tartozásokért való felelősség vállalásáról szóló kikötés alapján a vevő követelheti azt az eladótól”.

171. A jelen esetben a Magyar Állammal fennálló szerződéses kapcsolaton túlmenően az Electrabel az Energia Charta Egyezményben foglalt biztosítékokkal is rendelkezik, amelyek lehetővé teszik számára a *teljes* átállási költség visszafizetésének követelését az ICSID választottbírósága előtt, amint azt meg is tette. [55]

iii) Következtetés

172. A Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor elutasította a Dunamenti Erőműnek az esetleges támogatás visszatérítettésére vonatkozó érvei elemzését.

55 — Lásd a jelen indítvány 23–25. pontját.

173. Mindazonáltal, ha a Bíróság érdemben egyetért a harmadik jogalap második részére vonatkozó következtetéseimmel, meg kell állapítani, hogy a Törvényszék (és a Bizottság) által alkalmazott megoldás kötelezi a Dunamenti Erőművet a támogatás visszafizetésére. A megtámadott ítéletet tehát e tekintetben nem kell hatályon kívül helyezni.

VI – **A hatályon kívül helyezés joghatásai**

174. Mivel a jelen indítvány 128. pontjában arra a következtetésre jutottam, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, és ezért a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni, meg kell vizsgálni a hatályon kívül helyezés joghatásait.

175. A Bíróság alapokmánya 61. cikke első bekezdésének megfelelően a Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezése esetén, „[h]a a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti, illetve határozathozatalra visszautalhatja a Törvényszékhez”. Meg kell állapítani, hogy a per állása megengedi-e annak érdemi eldöntését.

176. A per állása akkor engedi meg, hogy azt a Bíróság érdemben eldönthesse, ha a Bíróságnak az ehhez szükséges valamennyi tény a rendelkezésére áll. [56]

177. Amint azt a jelen indítvány 122. pontjában kifejtettem, a magánbefektető kritériumának helyes alkalmazása annak a kérdésnek a feltevését jelentené, hogy egy feltételezett piaci szereplő a liberalizáció előtt álló piacon az 1995-ös gazdasági körülményekkel szembesülve mit tett volna 2004. május 1-jén annak érdekében, hogy a Dunamenti Erőművet a lehető legjobb áron adja el, követve ugyanakkor az 1995-ben a Magyar Állam által követett célkitűzéseket, tudniillik a lehető legalacsonyabb költségek mellett biztosítani az energiaellátás biztonságát, korszerűsíteni az infrastruktúrát, különös figyelemmel a mindenkori környezetvédelmi szabványokra, valamint elvégezni az áramszolgáltatási ágazat szükséges szerkezeti átalakítását.

178. A magánbefektető kritériumának helyes alkalmazása kétségtelenül összetett gazdasági értékelést tesz szükségessé. Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat szerint „annak a kérdésnek a vizsgálata a Bizottság részéről, hogy egy meghatározott intézkedést állami támogatásnak lehet-e minősíteni, mert az állam máshogy járt el, mint egy rendes gazdasági szereplő, összetett gazdasági értékelést foglal magában. A Bizottság az ilyen értékelést magában foglaló jogi aktus elfogadásakor ezért széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, és az ilyen jogi aktus bírósági felülvizsgálatának […] az eljárási és az indokolási szabályok betartásának, a vitatott döntéshez alapul vett tények tárgyi pontosságának és az e tények mérlegelése során elkövetett nyilvánvaló hiba hiányának, valamint a hatáskörrel való visszaélés hiányának vizsgálatára kell korlátozódnia. Különösen meg kell állapítani, hogy a[z uniós bíróságok] nem helyettesítheti[k] gazdasági kérdésekben a Bizottság értékelését sajátj[ukk]al.” [57]

179. Mivel a magánbefektető kritériumának helyes alkalmazása nem tartozik a Törvényszék hatáskörébe, a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezése maga után vonja a Bizottság határozatának a Dunamenti Erőművet érintő részében történő megsemmisítését.

180. A jelen esetben a téves jogalkalmazás abból fakad, hogy a Bizottság releváns tényezőket nem vett figyelembe a magánbefektető elvének alkalmazásakor, amely figyelembevétel hiányát a Törvényszék nem kérdőjelezte meg.

56 — Lásd többek között: Chronopost és La Poste/UFEX és társai ítélet (C-341/06 P és C-342/06 P, EU:C:2008:375, 134. pont); Spanyolország kontra Bizottság ítélet (C-513/13 P, EU:C:2014:2412, 42. pont).

57 — Lásd: DSG kontra Bizottság végzés (C-323/00 P, EU:C:2002:260, 43. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: Spanyolország kontra Lenzing ítélet (C-525/04 P, EU:C:2007:698, 57. pont); GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai ítélet (C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P és C-519/06 P, EU:C:2009:610, 163. pont); Bizottság kontra Scott ítélet (C-290/07 P, EU:C:2010:480, 64–66. pont); Ryanair kontra Bizottság ítélet (T-196/04, EU:T:2008:585, 41. pont); Budapesti Erőmű kontra Bizottság ítélet (T-80/06 és T-182/09, EU:T:2012:65, 65. és 66. pont).

181. A harmadik jogalap harmadik része tehát megalapozott, aminek következtében a megtámadott határozatot a Dunamenti Erőművet érintő részében meg kell semmisíteni.

VII – **A költségekről**

182. Az eljárási szabályzat 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről.

183. Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése, amelyet e szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

184. Mivel a Bizottság a fellebbezés tekintetében pervesztes lett, a fellebbező pedig kérte a költségek viselésére kötelezését, a Bizottságot kell kötelezni a saját költségein kívül a fellebbező részéről mind az elsőfokú eljárás, mind pedig a fellebbezés során felmerült költségek viselésére.

VIII – **Végkövetkeztetések**

185. A fenti megfontolásokra tekintettel indítványozom, hogy a Bíróság az alábbiak szerint határozzon:

1) A Bíróság a Dunamenti Erőmű kontra Bizottság ítéletet (T-179/09, EU:T:2014:236) hatályon kívül helyezi, amennyiben a Törvényszék, kizárólag azzal az indokkal, hogy ez a körülmény korábbi, mint Magyarország csatlakozásának időpontja, nem vette figyelembe a magánbefektetői szemponton alapuló felülvizsgálat lefolytatása során a villamosenergia-vásárlási megállapodások és a privatizáció közötti szoros kapcsolatot.

2) A Bíróság a Magyarország által a hosszú távú villamosenergia-vásárlási megállapodások keretében nyújtott C 41/05 állami támogatásról szóló, 2008. június 4-i 2009/609/EK bizottsági határozatot a Dunamenti Erőművet érintő részében megsemmisíti.

3) A Bíróság az Európai Bizottságot kötelezi mind az elsőfokú, mind pedig a fellebbezési eljárás során felmerült költségek viselésére.